

FORSKNINGSRAPPORT *Arkivsk.*
TILL
ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSE

BIOLOGISKA STATION

ÅBO AKADEMI - ÅLANDS
LANDSKAPSSTYRELSE

NY SERIE, NR 12 (1980)

Författare: Birthe Wistbacka och Harri Orenius

RAPPORT ÖVER PROVFISKE I MÖNTRÄSK 7 - 8.7. 1980

RAPPORT ÖVER PROVFISKE I MÖNTRÄSK 7 - 8.7. 1980

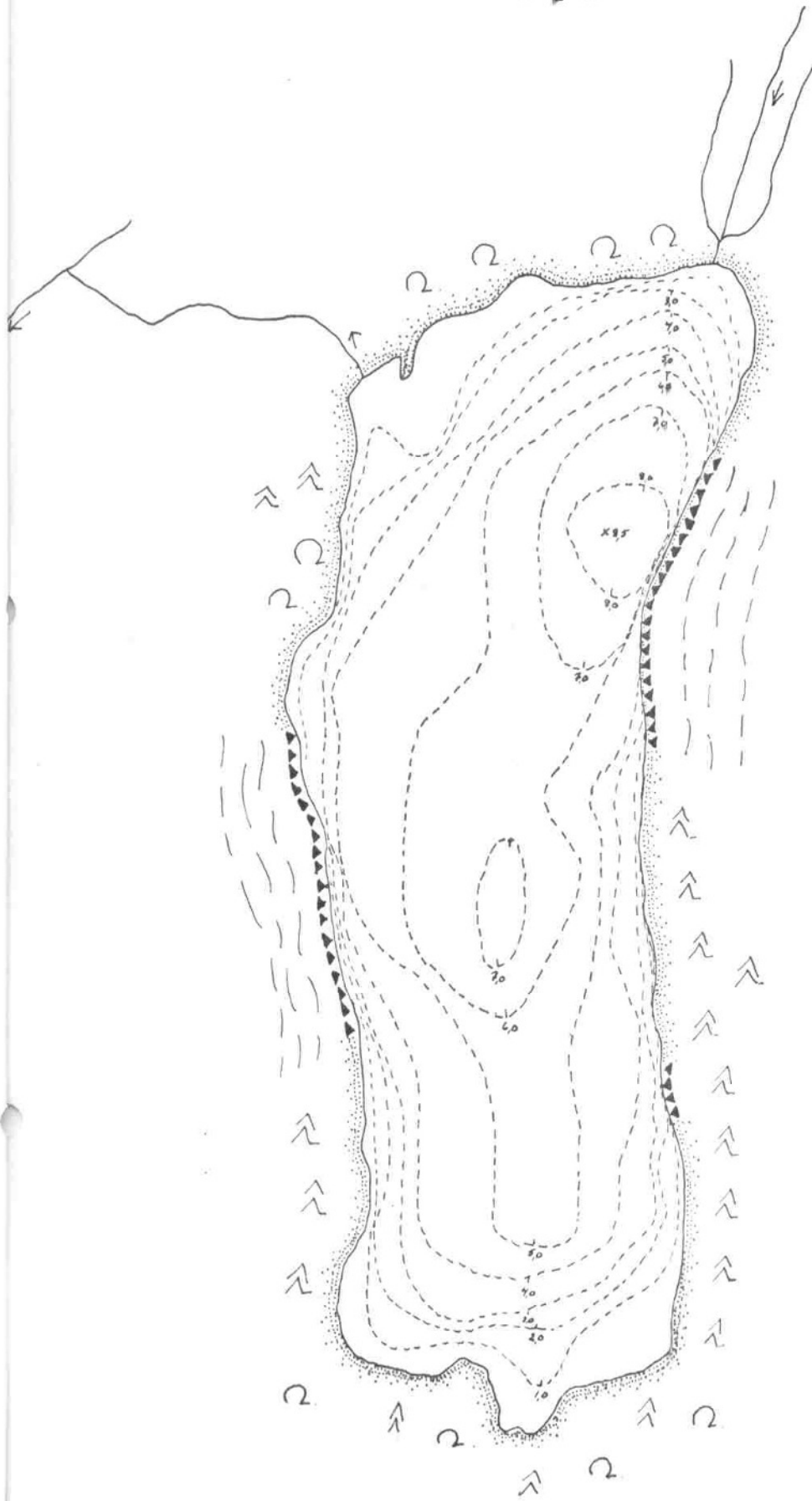
Birthe Wistbacka och Harri Orenius

1. INLEDNING

Mönträsk är en näringsfattig sjö, som ligger på gränsen mellan Finström och Geta. Sjöns areal är 13,8 hektar och vattenvolymen 703.900 m^3 . Dess form och djupförhållanden framgår ur figur 1.

År 1965 rotenonbehandlades Mönträsk för att avlägsna fiskbeståndet, som bestod av gädda, abborre, mört, gers och ruda. I stället inplanterades regnbågslax år 1966. Inplanteringarna fortsatte fram till år 1975. Sammanlagt utsattes ca 4.000 st regnbågslaxar.

I samband med rotenonbehandlingen gjordes undersökningar utgående från Husö biologiska station (Himberg, Aho 1966: Husö meddel. nr 11). Vid ett uppföljande av undersökningen i form av provfiske i juli 1980 framkom att mörten återkommit. Regnbågslax påträffades inte.

skala 1:4000

Fig. 1. Mönträsk

2. MATERIAL OCH METODER

Vid provfisket användes en nätserie bestående av 8 nät (12 mm, 15 mm, 20 mm, 25 mm, 35 mm, 45 mm, 60 mm samt 75 mm:s maskstorlek). Näten lades ut på kvällen den 7.7. -80 och vittjades följande morgon. Vädret var halvmulet och vinden svagt nordlig. Nätens placering framgår ur figur 2. Provpunkterna representerade olika djupzoner i träsket. Nätena lades avsiktligt ut så att både fin- och grovmaskiga nät låg i vardera ändan av träsket.

Fångstens storleks-, ålders- och könsfördelning bestämdes. I viss mån analyserades också fiskarnas födoval.

I samband med provfisket togs även vattenprover från träsket. Syrehalt, temperatur, pH och ledningsförmåga uppmättes.

I anslutning till provfisket intervjuades en representant för byalaget.

3. HYDROGRAFI

Mönträsk kan karakteriseras som en näringsfattig klarvattensjö. Under provfisket var vattenförhållandena goda, vilket framgår ur figur 3.

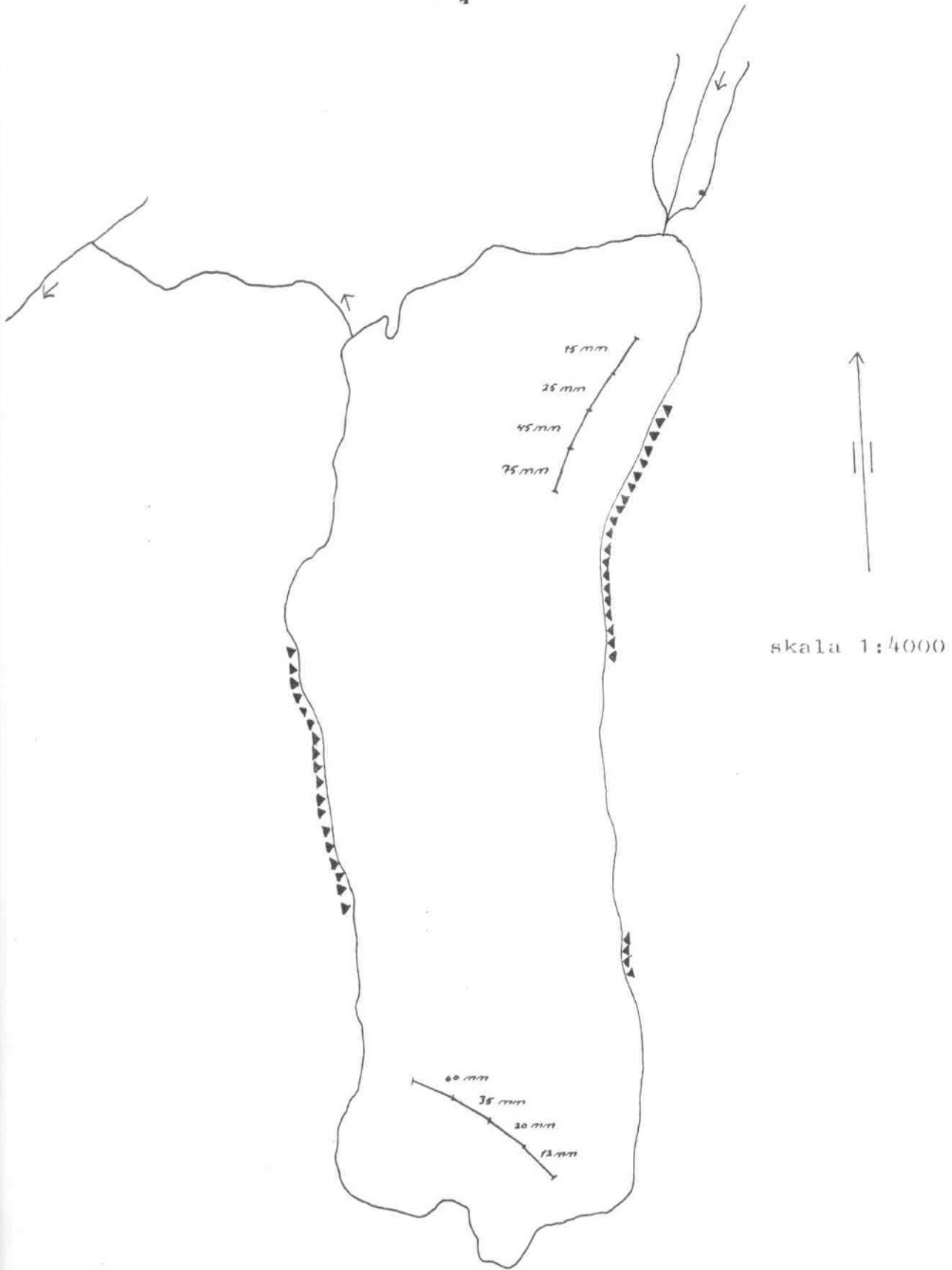

Fig.2. Nätens placering i träsket.

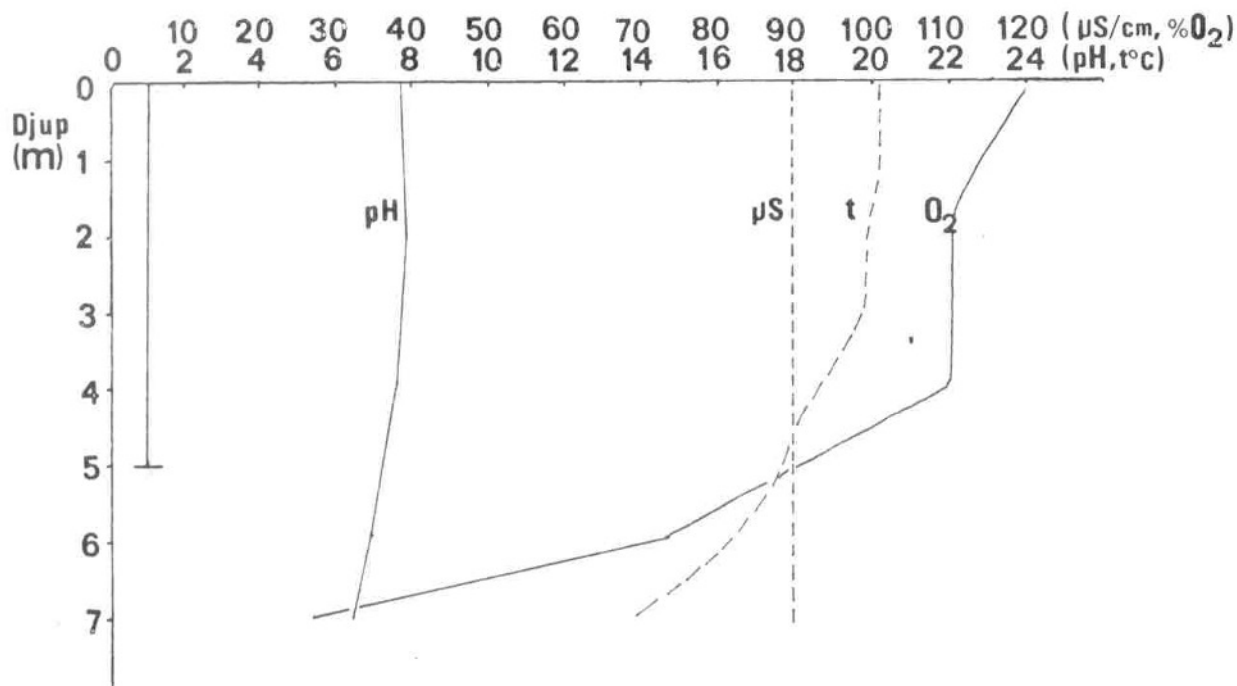

Fig.3. De hydrografiska förhållandena i Mönträsk 7.7.1980.

4. RESULTAT

I de fyra nät som var placerade i den norra ändan av träsket, där det är djupast, fanns inga fiskar. I tre av fyra nät i den grunda ändan i söder erhöles sammanlagt 41 mörtar; varav 25 i 12 mm:s nät 10 i 20 mm:s nät och 6 i 35 mm:s nät.

Könsfördelningen i fångsten var 10 honor, 6 hanar samt 25 obestämbara, juvenila exemplar.

Fångsten med en nätserie på 12 mm - 75 mm:s nät torde täcka fiskbeståndets alla storleks- och åldersklasser. Fångsten i

Mönträsket ur de olika näten framgår ur figur 4. Den årliga längdtillväxten uträknades genom direkt tillbakaräkning. Resultaten framgår ur tabell 1.

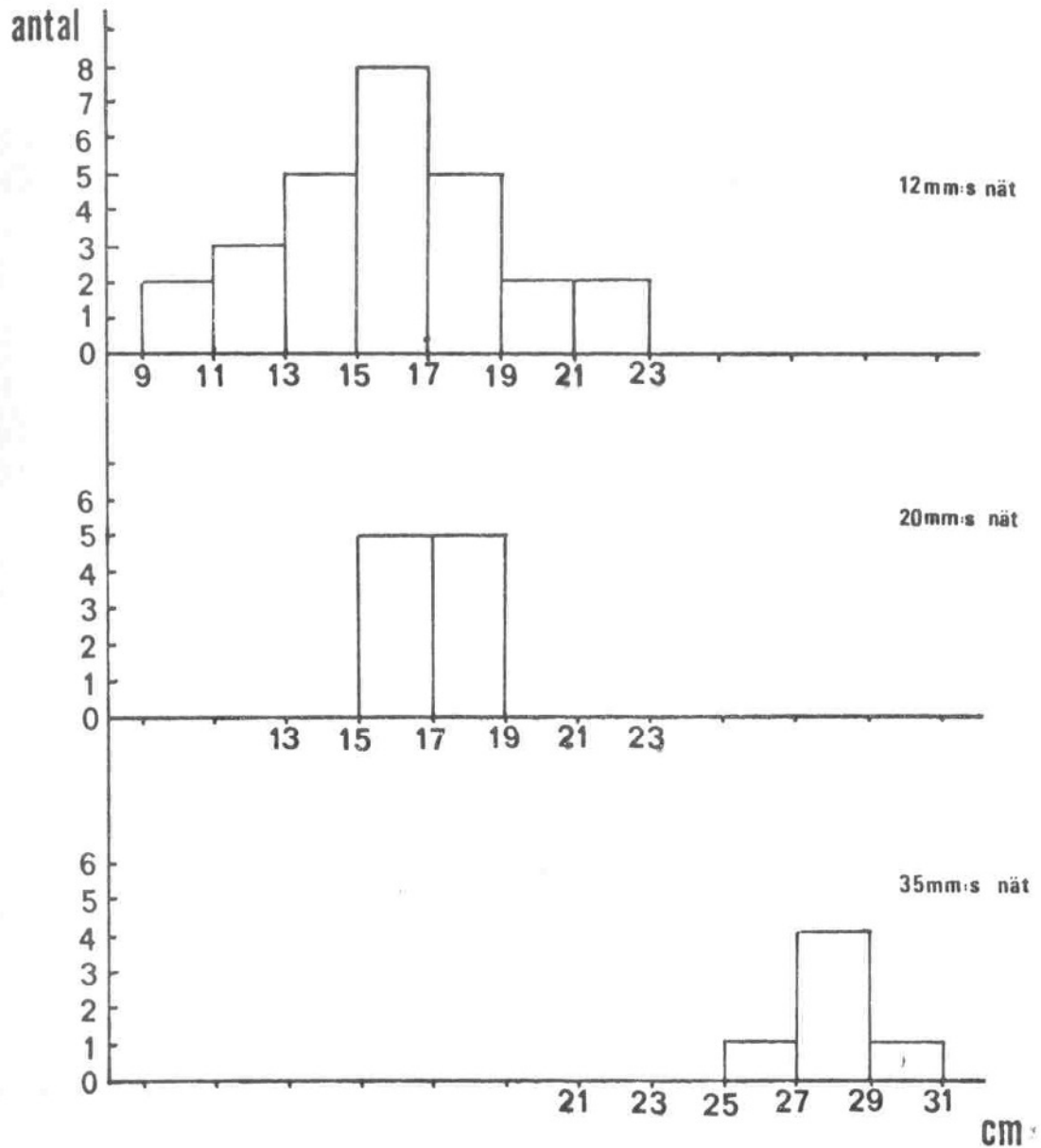

Fig. 4. Fiskfångsten i Mönträsk 8.7.1980, uppdelad i 2 cm:s storleksklasser.

Tabell 1. Den årliga längdtillväxten (i cm) hos mört i Mönträsket.

Alder (år)	1	2	3	4	5	6	7
Medeltal	3.7	6.8	10.3	16.2	21.8	25.8	28.5
Standard avvikelse	0.58	0.99	1.6	1.4	1.5	1.2	1.1
Antal	13	13	13	9	4	4	2

Mörtarnas födoval i Mönträsket tycktes vara slumpartat. Maginnehållet hos de undersökta fiskarna varierade stort. De flesta mörtarna var allätare. Det förekom dock fiskar som enbart hade valt animalisk föda samt sådana som bara hållit sig till växter.

5. DISKUSSION OCH SAMMANFATTNING

Rotenonbehandlingen och inplanteringen av regnbågslax i Mönträsket har bekostats och utförts av Ålands landskapsstyrelse, byalaget och Husö biologiska station. Åtgärderna visade sig på lång sikt vara mindre lönsamma.

Eftersom man slutade inplantera regnbågslax i Mönträsket år 1975 och eftersom fisken är oförmögen att föröka sig i våra förhållanden, är det troligt att beståndet dött ut. Enligt uppgift drogs den sista regnbågslaxen - ett exemplar på 4 kg -

upp under hösten 1978. Mörten har på ett okänt sätt lyckats återvända till träsket. Redan år 1974 - nio år efter rotenonbehandlingen - iakttogs mörtyngel i sjön. Denna uppgift stöds också av det aktuella provfisket, emedan de äldsta individerna i fångsten var sju år gamla.

Tänkbara åtgärder för Mönträsket kan vara:

Bekämpning av mörtbodytet genom rotenonbehandling eller reducering av stammen genom fiske vid lektiden.

Alternativt:

- 1) Inplantering av kräftor. Kräftstammen visade sig öka kraftigt efter rotenonbehandlingen 1965. Deras konkurrenter om födan - fiskarna - slogs ju ut då.
- 2) Nytt försök till inplantering av regnbågslax. Detta efter utrotande av den nuvarande "skräpfisken".

Vidi

BJW